

Skjutvapen använda i brott i Sverige 2000-2010

Björn Hagelin 2012

I. Inledning

Politik och verklighet

Media berättar då och då om besinningslösa dödsskjutningar. En vanlig reaktion från allmänheten är avsky parad med förvåning över hur vapnen kunnat hamna i dessa händer. Politiker reagerar inte sällan med krav på skärpta lagar för att söka stävja väpnad brottslighet. Så trädde t.ex. 2005 nya regler i kraft för vapenhandlare i syfte att förhindra att vapen hamnar på den illegala marknaden, men också för att motverka missbruk, olyckshändelser och brottslig verksamhet med vapen.¹ Sedan dess har ytterligare ändringar gjorts² och i juni 2011 gav regeringen Tullstyrelsen och Rikspolisstyrelsen (RPS) i uppdrag att gemensamt kartlägga omfattningen av illegal vapeninförsel. De skall också undersöka möjligheterna till att förbättra myndigheters underrättelsesamarbete i syfte att minska införseln av illegala skjutvapen.³

Att reglera innehavet av skjutvapen är viktigt i ett rättssamhälle. Dock tar politiker sällan till sig alla de insikter som polisen på gatan har. Ett problem är därför att resultaten inte alltid blir de avsedda. Ett annat är att tillämpningen inte alltid gör skillnad på personer som legalt innehar skjutvapen och de som förvärvar, och använder, vapen illegalt. Till de förra hör jägare, sportskyttar och vapensamlare. Det kan gälla vilka vapen som får innehållas, hur många, hur länge, hur de ska förvaras och sedan 2011 - som en följd av beslut i FN och EU - hur de skall märkas efter införsel till Sverige.

En central fråga är om lagförändringar med aldrig så goda avsikter verkligen försvårar för dem som vill skaffa skjutvapen illegalt? Något svar har hittills inte funnits eftersom inga uppgifter systematiskt ställts samman och publicerats om *vad för slags skjutvapen* som använts vid brott i Sverige och hur de kommit i brottslingarnas händer. Brottsförebyggande Rådet (BRÅ), som ansvarar för statistiken, har rapporterat att sedan

---

¹ Författningsförslag Ds 2004:32 för ändring i vapenlagen 1996:67.

² Vapenlagens lydelse, <https://lagen.nu/1996:67>; historik, www.notisum.se/rnp/sls/fakta/a9960067.htm. Förslag till ny lag avseende vissa åtgärder mot illegala vapen lades fram våren 2012: Regeringens proposition 2011/12:109.

³ www.regeringen.se/content/1/c6/17/05/43/52583df8.pdf. Tullverket och RPS fick ett gemensamt uppdrag av regeringen den 9 juni 2011 (Ju/2011/4092/ PO) att kartlägga 1) införselns omfattning, 2) de tillvägagångssätt som används, samt 3) att med utgångspunkt i denna kartläggning a) fördjupa underrättelsesamarbetet mellan berörda myndigheter, b) vidareutveckla samarbetet med behöriga myndigheter i andra länder, och c) effektivisera kontrollverksamheten genom flera gemensamma operativa insatser.

1990-talet har det dödliga våldet (mord och dråp) med *illegala* vapen ökat i Sverige liksom antalet *kriminella* konflikter, även om det senare antalet varit lågt.⁴

Dessa slutsatser fick förnyad aktualitet efter flera mord i Malmö under slutet av 2011 och början av 2012. Enligt en sammanräkning som Joakim Palmkvist, journalist och en av författarna till boken *Maffiakrig*⁵, gjort tillsammans med BRÅ är Malmö överrepresenterat när det gäller mord kopplade till organiserad brottslighet.⁶ Den operativa chefen för länskriminalpolisen i Malmö menade att de många mordena var en följd av den stora mängden illegala vapen i Malmö.⁷ Eskaleringen av det grova våldet, enligt det vakthavande befälet vid Skånepolisen, följde av tillgången på vapen och en omodern lagstiftning.⁸ Länspolismästaren i Stockholm gav som generell förklaring bristen på gränskontroll som gör att vapen kommer rakt in i landet och att det inte går att bedriva spaning på individer som tidigare.⁹ En kriminolog vid Mittuniversitetet var av samma uppfattning och menade att kombinationen av förenklad illegal vapeninförsel och bristande lagstiftning resulterat i fler uppgörelser med skjutvapen.¹⁰ Justitieministern bemötte kritiken med att regeringen planerade en ny vapenlag under 2012 med hårdare straff – trots att maxstraffet för grovt vapenbrott enligt gällande lag aldrig utmätts¹¹ – möjligen också ökad rätt till hemlig avlyssning och samarbete över gränserna.¹²

---

⁴ Granath, S., *Det dödliga våldets utveckling*, BRÅ 2011:5. Åren 1990–1996 skedde 51 fall av dödligt våld med skjutvapen som gärningspersonen enligt utredningen inte hade licens för. För åren 2002–2008 var det 75 fall. Antalet fall där det inte framgick om gärningspersonen hade licens för vapnet eller inte var 33 åren 1990–1996 och 25 åren 2002–2008. Minskningen i bortfall mellan de två perioderna är därför inte så stor att den kan förklara hela ökningen av fall med skjutvapen där gärningspersonen inte hade licens; fn 7 hos Granath, op.cit., s. 30. Se också Sara Rimpi artikel om ny BRÅ-rapport i *Dagens Nyheter* den 27 april 2001, <http://www.dn.se/nyheter/sverige/farre-mord-i-sverige>.

⁵ Tobias Barkman och Joakim Palmkvist, *Maffiakrig. Nio avrättade män och staden de levde i*, Bonniers 2011.

⁶ Förklaringarna kan vara att Malmö är en liten stad; de grupperingar som vuxit fram i spåren av de organiserade mc-gängerna är många; och att Malmö är porten till kontinenten. Att kriminella individer etablerar sig där kan förklaras av att knark och vapen passerar; P4 Malmöhus, <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=4878667>.

⁷ Ole Rothenborg, *Polisen: Illegala vapen bakom mordvåg i Malmö*, *Dagens Nyheter*, 3 januari 2012, s. 10.

⁸ Anders Haraldsson, *Skjutne 15-åringen i Malmö har avlidit*, *Svenska Dagbladet*, 2 januari 2012, s. 11.

⁹ Behrang Behdjou, *Man kan inte jämföra Gotland med Stockholm*, *Dagens Nyheter*, 23 januari 2012, s. 7.

¹⁰ Clarence Frenker, *Metro Nyheter*, 3 januari 2012, s. 2.

¹¹ Enligt Uppdrag Granskning, *SVT 1* 25 april 2012.

¹² Ole Rothenborg, *Ask utlovar hårdare straff*, *Dagens Nyheter*, 4 januari 2012, s. 10. Kristoffer Örstadius, *Dagens Nyheter*, 5 januari 2012, s. 8; Lennart Hansson, *Öppnar för avlyssning*, *Svenska Dagbladet*, 28 januari 2012, s. 20.

Studien

Det förefaller av beskrivningen ovan som om nya lagar införs trots, för det första, till synes bristande korrelation mellan å ena sidan ökade/skärpta legala insatser och, å andra sidan, minskad tillgång till/användning av illegala skjutvapen. För det andra, bristande

Tabell 1: Fördelningen av anmälningar till åtal 2000-2010 enligt BRÅ

Myndighet (län)	Ant. anm.	% av ant. anm.	Brottskoder, % av totalantalet				
			312	313	323	324	862
Rikskriminalen	2	0.62		0.31			0.31
AB, Stockholm	89	27.38	2.15	9.54	0.31		15.38
C, Uppsala	11	3.39	0.62	0.62			2.15
D, Södermanland	9	2.77	0.31	1.23			1.23
E, Östergötland	4	1.24		0.62			0.62
F, Jönköping	3	0.92					0.92
G, Kronoberg	8	2.47	0.31	0.31	0.31		1.54
H, Kalmar	13	4		0.31			3.69
I, Gotland	2	0.62					0.62
K, Blekinge	5	1.54		0.62			0.92
M, Skåne	41	12.62	0.31	4.31	0.31		7.69
N, Halland	7	2.16	1.23	0.31			0.62
O, V. Götaland	71	21.85	2.46	5.23		0.31	13.85
S, Värmland	8	2.46		0.92	0.31		1.23
T, Örebro	6	1.85		0.31			1.54
U, Västmanland	7	2.16		0.62			1.54
W, Dalarna	4	1.23		0.31			0.92
X, Gävleborg	8	2.47		0.62			1.85
Y, Västernorrland	6	1.85		0.31			1.54
Z, Jämtland	1	0.31		0.31			
AC, Västerbotten	8	2.46					2.46
BD, Norrbotten	12	3.7	0.31	0.62	0.31		2.46
	325	100	7.7	27.43	1.55	0.31	63.08

systematisk kunskap om vilka skjutvapen som använts och hur de kommit i brottslingarnas händer. Svenska Vapensamlarföreningen (Svevap) beslöt att öka kunskapen om det senare genom att ge en forskare i uppgift att undersöka detta.¹³ Under 2011 begärdes registeruppgifter från BRÅ om vissa typer av anmälda brott med användning av skjutvapen under perioden 2000-2010. Antalet anmälningar är i första hand ett mått på polisens arbetsbörda och inte ett mått på brottsligheten. För att minska risken för felaktiga anmälnin-

¹³ Projektet formulerades och inleddes medan forskaren var anställd vid Stockholms Internationella Fredsforskningsinstitut (SIPRI). I slutet av januari 2012 gick forskaren i pension och projektet avslutades för Svevap som betalat en del kostnader i samband med projektet. För denna rapport och dess innehåll ansvarar enbart forskaren.

gar avgränsades underlaget från BRÅ till anmälningar som gått till åtal.¹⁴ För att kunna genomföra studien med begränsade personella och ekonomiska resurser valdes tre brottskategorier ut som antogs visa en bred användning av olika typer av skjutvapen: dödligt våld såsom mord och dråp (brottskod 323 och 324, mot kvinna kod 312 respektive man kod 313) samt bankrån (kod 862) inkl. förberedelse till sådana brott (tabell 1).¹⁵

Efter att forskningsansökan passerat etisk prövning och andra kontroller rörande t.ex. förvaring och förstörelse av underlaget, att inte röja identiteter i samband med publicering etc, levererade BRÅ registerunderlaget. Därefter begärdes handlingarna från polismyndigheterna. När så krävdes ingick forskaren ett sekretessförbehåll i samband med utlämnandet. Strax före jul blev det första materialet tillgängligt och det sista lästes i maj 2012. Denna rapport redovisar resultaten.

Studien har primärt gjorts ur Svevaps/vapensamlarens perspektiv. Att samla skjutvapen är tillåtet. En vapensamlare får dock inte utan särskilt tillstånd använda dessa skjutvapen vilket klart framgår av licenser för tillståndspliktiga skjutvapen för samling. Ett tillståndspliktigt skjutvapen är tillverkat från 1890 eller tidigare om det utnyttjar gastät enhetspatron, d.v.s. i princip metallpatron med krut och kula. Inget tillstånd behövs för mynningsladdade vapen tillverkade före 1890 men väl för sådana tillverkade därefter.

Vapensamlingar kan innehålla vitt skilda skjutvapen och RPS har uppmärksammat att 'vapensamlingar kan innehålla vapen som inte är intressanta i kriminella sammanhang', d.v.s. de kan inte anses stöldbegärliga, 'och där ammunition inte finns i handeln', med andra ord att de i princip är obrukbara.¹⁶ Enligt RPS bör sådana skjutvapen kunna förvaras under mindre hårda regler än andra skjutvapen. Vilka dessa vapen är som (inte används 'i kriminella sammanhang' har dock aldrig öppet redovisats. Det är detta som denna studie vill belysa. Relevanta frågor för vapensamlare i detta sammanhang kan vara

- om det finns skillnader i brottsanvändning mellan kategorierna enhandsvapen för enskott (pistoler) respektive flerskott (pistoler och revolverar) och mellan enhands- och tvåhandsvapen (gevär, kulsprutepistoler och automatkarbiner). Enhandsvapen betraktas i brottsammanhang som speciellt problematiska då de är enklare att dölja än tvåhandsvapen. Det

¹⁴ BRÅ medger att det finns en stor överskattning i antalet inrapporterade anmälningar. Se också diskussion om statistiken; Kristoffer Örstadius, Dagens Nyheter 19 januari 2012, s. 8; Behrang Behdjou, Dagens Nyheter 23 januari 2012, s. 7 (svar av länspolismästaren i Stockholm Carin Götblad).

¹⁵ För information om andra vapenbrott, se t.ex. Åklagarmyndigheten, Vapenbrott – ett urval överrättsdomar och nyare underrättsdomar, RättsPM 2007:7, mars 2007.

¹⁶ Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om vapenlagstiftningen, Rikspolisstyrelsens författningssamling, FAP 551-3.

händer dock att tvåhandsvapen görs mindre, t.ex. det klassiska avsågade hagelgeväret som är förbjudet eftersom det inte anses ha någon legitim funktion;

- hur rimligt det idag är, ur såväl teknisk som brottslig synvinkel, att endast mynningsladade skjutvapen före 1890 betecknas som antika och därför är licensfria och att just år 1890 används; samt
- om studiens resultat kan ha konsekvenser för vapenförvaringsföreskrifterna, t.ex. om det förekommer att skjutvapen som använts i brott använts av eller stulits från vapensamlare.

II. Underlaget

Statistik och verklighet

Det är omöjligt att kontrollera hur pålitligt det registerutdrag är som erhöles från BRÅ. För det första tycks det finnas en felkälla i de 325 anmälningar som enligt BRÅ *gått till åtal* och anmälningar som enligt vissa polismyndigheter *skickats till åklagare* men inte nödvändigtvis resulterat i åtal. Det förefaller som om registerutdraget åtminstone i vissa fall inkluderar även det senare. För det andra finns det information i en del förundersökningsprotokoll (FUP), liksom i media, som antyder att det finns *fler relevanta fall* än de som ingår i registerutdraget. Denna studie utgår dock enbart från BRÅs registerutdrag.

Antalet *anmälda* brott med skjutvapen i samband med mord och dråp utgör i BRÅs statistik 447 stycken under den studerade perioden. Tillsammans med väpnade bankrån (524 stycken) utgör dessa 971 anmälningar cirka 10% av alla anmälda brott med skjutvapen under 11-årsperioden. De 325 fall som enligt BRÅ gått till åtal var spridda över landets 21 polismyndigheter (län) samt hos Rikskriminalpolisen (två stycken). Tre polismyndigheter svarade för drygt 60% (Stockholm, Skåne och Västra Götaland). Om Uppsala, Kalmar och Norrbottens län adderas täcks över 70% av fallen. Bankrån (kod 862) utgjorde över 60% och tillsammans med dödligt våld mot man (kod 313) över 90% – båda typerna av brott förekom i s.g.s. samtliga län (tabell 1).

Underlagets beskaffenhet

Det underlag som studerats är hela eller delar av FUP för varje brott. I FUP ingår brottsanmälan, förhör med vittnen och misstänkta, information om vad som beslagtogs, undersökningar av Statens Kriminaltekniska Laboratorium (SKL), m.m. Vissa brott är stora och omfattande. Olika brott kan vara registrerade under samma målnummer när samma

gärningsman/misstänkt figurerar i flera brott. För en ovan är det inte alltid lätt att hitta i ett stort material eller att rätt förstå informationen.

I flera fall sände polismyndigheten komplett FUP eller lät forskaren få tillgång till det hos polismyndigheten. I andra fall skickade polismyndigheten ett urval ur materialet. Forskaren kunde sedan be om kompletteringar. I de flesta fall besvarades frågorna. Polis-kontaktarna visar dock att förståelsen och rutinerna för ett projekt som detta varierar. I två fall överklagade forskaren polismyndighets beslut. I ena fallet för att inte följdfrågor besvarats varefter forskaren fick svar på frågorna. Den andra för att inte allt underlag samlats på en plats vilket alla andra polismyndigheter gjort. Det beslutet ändrades inte.

När underlaget granskades visade det sig att antalet relevanta och tillgängliga anmälningar var färre än 325. Det berodde på att de två anmälningarna hos Rikskriminalpolisen inte avsåg brott begångna i Sverige; fall av pågående förundersökning med sekretess; återupptagna utredningar om brott begångna före 2000; brott där skjutvapen inte var mordvapnet samt där sådant saknades i anmälan eller vid förberedelsen till rån eller mord; rån som ej avsåg bank; samt att anmälningar gallrats bort eller på annat sätt förkommit. Den enda anmälan i Jämtlands län ingår dessutom inte. På detta sätt minskade antalet relevanta/tillgängliga fall till 291. Som vi skall se nedan innebär det dock inte lika många skjutvapen.

För att ta bort risken för att läsaren fastnar i exakta siffror som kan vara förknippade med mindre felaktigheter redovisas procenttal. Vi inleder resultatbeskrivningen med ett perspektiv som blivit oundvikligt i moderna studier.

III: Resultaten

Genusperspektivet: Vem håller i vapnet?

Varken mord eller bankrån genomförs alltid efter noggrann planering. Materialet speglar allt från överlagda rån och mord utförda av erfarna kriminella som vet hur man gör sig av med vapnet till snabbt beslutat rån av person som är i behov av pengar, som är tillfälligt förvirrad, eller som ser fängelsevistelsen som ett sätt att komma undan speciella problem och därför inte försöker undgå gripandet. I andra fall kan gärningspersonen ha tvingats utföra ett rån för att betala av en skuld.

Så gott som alltid är det män som håller i vapnet och blir dess offer. I hela materialet återfinns endast tre kvinnliga gärningspersoner. Det ena fallet följdes noga i media. En gift man hade intensivt sexuellt umgänge med sin barnflicka. Eftersom frun inte ville skiljas ordnade mannen så att barnflickan kunde köpa en olaglig revolver i Stockholm

med ljuddämpare och bortslipat tillverkningsnummer. Med denna dödade barnflickan mannens hustru och skadade en granne. Vapnet, som hon kastat bort, återfanns efter hennes anvisningar.

De andra fallen utgjordes av en kvinna som sköt sin pojkvän med hans tävlingspistol och en förvirrad kvinna med knallpulverrevolver som infångades vid försök till bankrån.

Typ av skjutvapen: Enhands- eller tvåhandsvapen, gammalt eller nytt?

Även om det totala antalet fall är 291 innebär detta inte att lika många riktiga skjutvapen identifierats. Det beror på att samma vapen användes i flera brott eller att flera vapen användes i samma brott, att vapnen inte återfanns, eller att en bankrånare inte var beväpnad utan bara gjorde troligt att han var det. Dessutom användes ungefär lika många oriktiga vapen som summan av saknade vapen och rån utan vapen. Ett oriktigt men dödligt vapen, en slaktmask/bultpistol, användes vid ett mord. Tillsammans utgjorde fallen med oriktiga, saknade eller inga vapen 60% av de 291 registrerade fallen. Kvar var 117 riktiga skjutvapen som användes vid brotten och som återfanns (se bilaga 1).¹⁷

Ett oriktigt skjutvapen är ett vapen som inte är avsett för enhetspatron med krut och kula. Det kan vara en replik, attrapp, leksak eller s.k. effektbegränsat vapen såsom fjäder-, luft- och gasvapen. De är tillståndsbefriade för myndig person och dessutom billiga och i många fall tillräckligt verklighetstroga för att framstå som hotande vid bankrån. Straffet är lägre om en rånare bär ett oriktigt än ett riktigt vapen. Dock tar gärningspersonen en risk om han avlossar ett sådant vapen. I Stockholm i mars 2012 besvarade polisen skott från en startpistol med över 10 skarpa skott.¹⁸

Fall med oriktiga, saknade eller inga vapen har utelämnats i det följande eftersom de är irrelevanta för studien. Likaså ingår inte skjutvapen som inte med säkerhet användes vid det aktuella brottet men som beslagtogs i samband med brottsutredningen (exempel ges i bilaga 2). Flera av dessa kan ha använts i brott där vapnen inte återfanns om de inte var oriktiga vapen. I samband med ett av Gubbligans rån återfanns t.ex. inte bara en tjeckisk pistol Ceska Zbrojovka (CZ) kaliber 9 mm med utplånat tillverkningsnummer, en revolver Smith & Wesson kaliber 9 mm .38 Special, ett avkortat östtyskt dubbelpipigt hagelgevär, utan också en automatkarbin Ak47 Kalashnikov Zastava m/70 kaliber 7,65 mm. SKL kunde inte utesluta att den senare använts vid sex andra brott där vapnet inte

¹⁷ I flera brott kan typen av vapen anges trots att vapnet saknas. Dessa ingår ej i studiens riktiga vapen.

¹⁸ Se t.ex. Startpistol lockade polisen att skjuta, Svenska Dagbladet 14 april 2012, s. 15.

återfunnits. Dessutom förekom uppgift om att ett antal svenska automatkarbiner modell Ak4 fanns gömda i terrängen.

Dessa typer av automatvapen används dock sällan. Tabell 2 visar att enhandsvapen är mest förekommande och bland dem utgör halvautomatiska pistoler över 50% av alla använda och funna skjutvapen. Revolver är ovanlig både vid bankrån och mord/dråp.

Tabell 2 visar också att det är en övervikt för skjutvapen i mord/dråp eller förberedelse till sådana brott jämfört med bankrån. Inga helautomatiska tvåhandsvapen användes i mord/dråp och inga kulgevär vid bankrån. Hagelgevär, inte sällan avkortat, var det vanligaste tvåhandsvapnet och omfattade cirka 1/5 av alla använda och funna skjutvapen. Jämfört med pistol och hagelgevär var både kulsprutepistol och automatkarbin ovanliga och såväl kulsprutepistol som kulgevär figurerar t.o.m. mer sällan än revolver bland de använda och funna vapnen.

Tabell 2. Typ av använda och funna riktiga skjutvapen

	Bankrån	Mord/dråp	Anmärkning
<i>Enhandsvapen</i>			<i>Utgör cirka 59% av alla riktiga skjutvapen</i>
Pistol	18%	33%	Avrundade värden
Revolver	3%	5%	Avrundade värden
<i>Tvåhandsvapen</i>			<i>Utgör cirka 41% av alla riktiga skjutvapen</i>
Kulgevär	-	7%	Avrundade värden
Hagelgevär	9%	12%	Avrundade värden
Kulsprutepistol	4%	-	Avrundade värden
Automatkarbin	9%	-	Avrundade värden
Totalt 117 vapen	43%	57%	Summa 100%

Även om det finns undantag förefaller gärningspersonen i gemen inte särskilt vapenkunnig – eller vill inte framstå som det. Kanske har de inga andra önskemål än 'ett skjutvapen' när de bestämt sig för att de behöver ett sådant för eget skydd eller för att begå ett brott. I ett fall berättar gärningsmannen att han köpt en pistol i Göteborg i syfte att begå ett rån. Kontakt togs via person som gärningsmannen kände som ledde till en annan person som besöktes i sitt hem. På frågan vilken typ av pistol gärningsmannen önskade svarade han att det inte spelade någon roll bara den hade ett eller två skott (med vilket gärningsmannen troligen avsåg att det skulle följa med en eller två patroner). Han betalade och fick inom några dagar en CZ modell 75 med fyra skarpa patroner.

Sådant ointresse kan vara en del av förklaringen till de revolverar som användes (de är inte särskilt praktiska) och att cirka ¼ av vapnen hade modellår före 1945 (tabell 3). Alla skjutvapen som hittades och knöts till brotten var av senare modell än 1900 med fyra undantag. Den enda modell av dessa som återkom i fler än ett fall var gevär Carl

Gustaf modell 1896, ett tyskt (Mauser) kulgevär som licenstillverkats i Sverige för militärt bruk. När det tjänat ut gjordes många om till jaktgevär. Vid några få tillfällen, d.v.s. väldigt sällan, har det varit mordvapnet.

Tabell 3. Modellår på använda och funna riktiga skjutvapen

	Före1945	Efter 1945	Anmärkning
Pistol	15%	36%	Avrundade värden
Revolver	3%	5%	Avrundade värden
Kulgevär	3%	4%	Avrundade värden
Hagelgevär	3%	19%	Avrundade värden
Kulsprutepistol	3%	2%	Avrundade värden
Automatkarbin	-	9%	Avrundade värden
Totalt 117 vapen	27%	75%	Summa >100 p.g.a. avrundade värden

Det andra undantaget var ett avsågat enpipigt hagelgevär avsett för gammal s.k. stiftantändningsammunition, det enda vapnet för denna typ av ammunition i underlaget. Det var av äldre modell än Carl Gustafgeväret och obrukbart och är att betrakta som en *attrapp* snarare än ett riktigt skjutvapen.

Det tredje undantaget var en fickpistol modell Flobert för ett skott kantantänd ammunition (se bild). Tyska stämplor på pistolen användes enligt SKL från 1891 till 1939. Vapnet var från början avsett för s.k. *Conical Ball Cap*-ammunition utan krutladdning (patronen hade bara tändladdning). Pistolen bör därför liknas

vid en *startpistol* trots att patronerna hade kula. Just denna pistol hade dock modifierats för att kunna skjuta modern ammunition.

Det sista undantaget var en nytillverkad italiensk kopia av Colts revolver modell 1873 'Peacemaker' avsedd för modern ammunition. Den har liksom originalet en single actionmekanism, d.v.s. hanen måste spännas för varje skott.

Kaliber: Fin eller grov?

Tabell 4 visar att de mest representerade enskilda kalibrarna är 7,62-7,65 samt 9 mm och därutöver. Särskilt 7,62 och 9 mm är vanliga i militära pistoler och kulsprutepistoler. Tillsammans med hagelammunition, speciellt kaliber 12, täcker dessa kalibrar över 85% av de funna vapnen. Kalibrarna 6-6,5 mm avser främst jaktammunition 6,5 mm avsedd för gevär Carl Gustaf. Kaliber 5,6 mm (.22) är något vanligare och förekommer främst som pistolammunition. Ammunitionen tillåts för viss jakt men används framför allt inom sportskytte. Patronen är den enda i underlaget med kantantändning, d.v.s. hanen slår mot

kanten av patronens undersida där tändkrutet ligger som sedan antänder krutladdningen. Ammunitionen till övriga vapen som förekommer i studien är centralantänd, d.v.s. tändkrutet ligger i en tändhatt i mitten av patronens undersida.

Tabell 4. Kaliber på använda och funna riktiga skjutvapen

	5.6 mm	6-6.5 mm	7.62-7.65	>9 mm	Anmärkning
Pistol	8%	2%	15%	26%	
Revolver	-	-	2%	6%	
Kulgevär	1%	3%	3%	1%	
Hagelgevär	-	-	-	21%	
Kulsprutepistol	-	-	3%	2%	
Automatkarbin	-	-	9%	-	
Totalt 117 vapen	9%	5%	32%	35%	21% Avrundade värden

På samma sätt som vapnen är av olika ålder och fabrikat gäller det också den ammunition som ofta medföljer ett illegalt skjutvapen. Patronerna speglar en blandning av ålder och fabrikat, civil och militär tillverkning, svensk och utländsk. I ett fall kunde inte SKL få tag i relevant ammunition att jämföra med eftersom den saknades hos SKL och inte längre finns att köpa.

Vapeninnehav: Legalt eller illegalt

Antalet använda och funna skjutvapen med tillstånd (licens) var 27 stycken. I inget fall fanns de hos vapensamlare utan tillhörde sportskytt och/eller jägare som också i en del fall var den som använde vapnet vid brottet. Den enskilt vanligaste typen av vapen med licens var hagelgevär.

Cirka hälften av vapnen med licens användes av annan än ägaren: närstående, anhörig eller efter känd stöld. Stölderna ägde som regel rum långt före brottet varför det inte finns något synbart direkt samband mellan stöld och användning. Kanske stals vapnen i samband med att tjuven sökte efter värdesaker att lätt omsätta i kontanter?¹⁹ Det innebär inte att det inte finns pengar att hämta för illegala vapen men det är troligen inte vad den genomsnittlige brottslingen sysslar med. Men kanske såg tjuvarna vid några tillfällen chansen att sälja stulna vapen på den illegala marknaden.

Det stora flertalet, drygt $\frac{3}{4}$, av de använda och funna vapnen kunde dock inte kopplas till någon licens eller något annat polisregister.

¹⁹ Denna slutsats får stöd i en pågående (2012) studie vid Handelshögskolan i Stockholm.

Hur kom vapnen i brottslingarnas händer?

Detaljinformation om hur och var de oregistrerade och illegala vapnen anskaffats är bristfällig eftersom de misstänkta inte gärna uttalade sig om detta. Några uppgifter framkom dock i vittnesmål: i ett uppmärksammat fall där en far sköt sin dotter skall gärningsmannen ha fått vapnet, en spansk Astra 300, av sin far långt tidigare och tagit med den till Sverige; en pistol använd i ett dubbelmord var en jugoslavisk Crvena Zastava som skall ha köpts i Bosnien av släkting/gäng som sysslade med vapen och narkotika; en pistol i annat mord uppgavs vara köpt i St. Petersburg men sades inte vara av rysk modell; inför planeringen av bankrån i Sverige köptes flera kulsprutepistoler och en Smith & Wesson-revolver av en ryss i Baltikum; en pistol FN (Fabrique National, Belgien) modell 1910 var köpt 1988 i Jugoslavien; och det avsågade enpipiga obrukbara hagelgevär som tidigare nämnts återfanns tillsammans med två män i en stulen bil och togs troligen från Baltikum när männen kom hit för att begå rån.

Många illegala vapen kan i själva verket ha funnits i Sverige under lång tid. En förklaring till hur det kan ha gått till antyds av att många av gärningsmännen/de misstänkta inte var etniska svenskar och i vissa fall inte svenska medborgare (troliga beställningsmord förekommer också). I boken Maffiakrig beskrivs utvecklingen av den grova kriminaliteten i Malmö i två faser och beskrivningen kan nog gälla även andra svenska storstäder och ha påverkat vapeninflödet. Den första generationen grovt kriminella kom till Sverige under 1960- och 1970-talen och utvecklade nätverk av exjugoslaver och motorcykelgäng (mc-gäng), något som beskrivs i böcker om svensk maffia.²⁰

Enligt Maffiakrig tog den andra, yngre, generationen över i Malmö i början av 2000-talet. Då blev 'döden genom avrättningslika mord' vanligare. I samband med Sovjetunionens sammanbrott och Östeuropas omdaning skapades öststatsmaffian, det internationella nätverksbyggande som kallats ryska maffian eller juggemaffian, och sammanlutningar som Naser- eller Albanligan. Personer med ursprung också i Turkiet och länder i Mellanöstern figurerar. Andra kriminella grupperingar inkluderar svenska ligor som Militärligan under 1990-talet och Gubbligan.

Med de internationella kontakter som flera av dessa personer haft och har kan det antas, också mot bakgrund av förekommande vapenmodeller, att det sedan åtminstone 1970-talet och framför allt från 1990-talet kommit illegala vapen från inte minst öst- och sydösteuropa. En illustration utgör två av de få fall där polisen letade efter vapnens väg

²⁰ L. Wierup och M. Larsson, Svensk Maffia - fortsättningen, Reporto 2010, uppföljare till deras bok Svensk Maffia – en kartläggning av de kriminella gängen, 2007.

till Sverige. Det gällde två kulsprutepistoler som beslagtogs i samband med en utredning om förberedelse till mord. Den första härleddes till fabrik i Bosnien 1984 men där tog spåren slut eftersom inga handlingar fanns bevarade. Fabriken som tillverkade det andra vapnet stängdes 1995 efter att hela ledningen gripits för illegal vapenhandel. Då hade vapnet redan sålts till ett företag i Kroatien där vapenregistret förstördes inför ett väntat angrepp av den jugoslaviska armén.

Detta illustrerar inte bara de oroliga tider som rådde utan också hur vapen kunde försvinna. Även om EU infört gemensamma regler för och statistik över medlemmarnas vapenexport tycks detta inte nämnvärt ha försvårat för de som illegalt vill föra vapen mellan europeiska länder. Olagliga vapen tycks inte vara en bristvara.

Därtill kan vapen ha kommit till Sverige från våra grannländer. Det kan gälla t.ex. brittiska kulsprutepistoler typ Sten Gun som tillverkades för motståndsrörelserna i bl.a. Norge och Danmark; Colts pistol modell 1914 använd av det norska försvaret; och pistol P08 (Mauser) som användes i Tyskland och Finland. Ett exempel av senare datum är en österrikisk Glockpistol som figurerar i ett mord. Den var sammansatt av delar från två sådana vapen som sålts av tillverkaren hösten 2005, en till Finland och en till USA.

Vid sidan av vapen som kommer från sportskyttar, jägare eller vapenhandlare har svenska militära automatkarbiner Ak4 och Ak5, kulsprutepistoler liksom dess ammunition stulits från hemvärnsmän och militära förråd i Sverige eller kommit tillbaka via utländska mottagare av sådana vapen. I september 1991 begicks t.ex. två spektakulära vapenstölder ur militärförråd i Botkyrka utanför Stockholm av Militärligan.²¹ Den sprängdes 1993 efter över 10 rån och rånförsök.²² Av dess vapen är 2012 sex kulsprutepistoler m/45 fortfarande inte återfunna.²³ Generellt torde det dock vara relativt få svenska militära vapen på drift och när de återfinns kan dess ursprung lätt konstateras. Ett exempel är den Ak4 som fanns avbildad hos misstänkt i samband med ett mord. Den återfanns nergrävd och kunde härledas till stöld hos en hemvärnsmän 3,5 år tidigare.

Trots att misstänkta som regel inte, av rädsla för repressalier, avslöjar detaljer om var, när och hur de skaffat vapnen visar underlaget hur lätt det är att komma över illegala skjutvapen med kontakter och pengar. Kärnan av grovt kriminella i Sverige kan bestå av

²¹ I bytet ingick 124 kulsprutepistoler, fem kulsprutor modell 1958 (m/58, ksp58, ett medeltungt belgiskt vapen som antogs av den svenska försvarsmakten 1958), 92 automatkarbiner Ak4 (ett tyskt vapen som modifierats och antogs av den svenska försvarsmakten 1964), 864 magasin samt annan militär utrustning (<http://sv.wikipedia.org/wiki/Milit%C3%A4rligan>).

²² <http://sv.wikipedia.org/wiki/Milit%C3%A4rligan>.

²³ Uppgift från kriminalpolisen. Utredningen av militärligan skedde hos Polismyndigheten i Huddinge och handlingarna finns på Stockholms stadsarkiv.

så många som 4000 personer och de större nätverken kanske av dubbelt så många.²⁴ En gärningsman sade 2004 om de som tar in vapnen i Sverige: 'kan tänka mig att de köper vapen i Polen, Tjeckien med såna här maffiagubbar så ger de dem ett visst sortiment fast de får ge tre gånger så mycket i pris än vad de skulle ha om de har licens...'. En misstänkt i Stockholmstrakten svarade på en fråga om han visste varifrån ett visst vapen kom: 'Nej, alltså det har blivit så vanligt nuförtiden, alltså ingen bryr sig. Alltså ingen frågar.' En gärningsman på annat håll i landet svarade m.a.a. det vapen han använt att 'det är inga småhandlare jag köpt den av ... / ... de jobbar professionellt, yrkesmässigt, med sådant här.' En person lyckades t.o.m. förbereda sin flykt, som nästan lyckades, och skaffa hagelgevär via kontakter i Sverige och i Tyskland medan han var intagen på anstalt.

IV. Sammanfattande slutsatser

Denna undersökning har undersökt vilka skjutvapen som använts och återfunnits vid mord/dråp eller bankrån samt förberedelser till sådana brott mellan 2000-2010 som gått till åtal. Det är den första sammanställningen i sitt slag som publicerats. Den visar att relevant och intressant information kan sammanställas ur detta material. Med mera resurser i tid och pengar kan en studie av det här slaget göras mer detaljerad och med ett längre tidsperspektiv. En fortsättning bör innefatta de två största kategorierna av brott under perioden enligt tabell 1, butiksrån och ospecificerade rån. Därmed skulle mer än hälften av alla anmälningar avseende skjutvapen ingå.

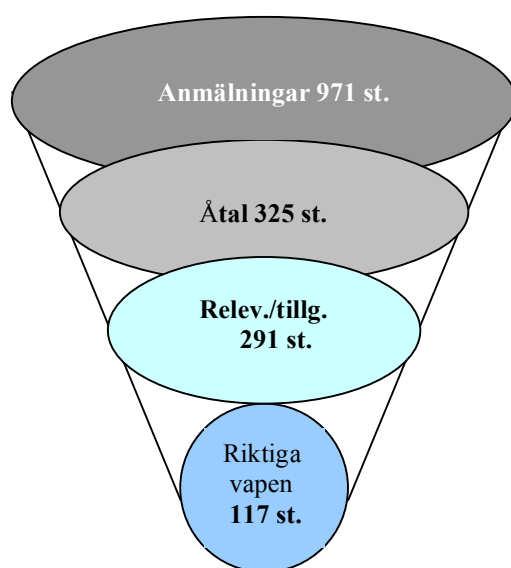
Slutsatserna från studien kan inte med säkerhet sägas gälla alla väpnade brott under perioden eftersom materialet endast berör en mindre del av anmälningarna. Det kan dock antas, även om fördelningen kan vara något annorlunda, att de typer av vapen som figurerat här också förekommer i icke undersökta brott. I samband med utredningen av ett rån angav Interpol att den aktuella gärningsmannen, som var efterlyst utomlands för bl.a. mord under 1990-talet, hade en CZ-pistol kaliber 9 mm som favoritvapen. Det är en av de pistolmodeller som inte sällan figurerar i brott.

I den här studien utgör de fall som enligt BRÅ gått till åtal 1/3 av alla anmälningar. De relevanta/tillgängliga fall där riktiga skjutvapen som användes i brottet återfanns är ännu färre – 36% av åtalen vilket motsvarar endast 12% av alla anmälningar (se figur 1). Detta är anmärkningsvärda reduceringar. De leder, tillsammans med möjliga felkällor noterade ovan, till en statistisk kommentar: det är viktigt att statistiken rätt speglar verklig-

²⁴ Den grova organiserade brottslighetens otillåtna påverkan på det demokratiska statsskicket. En första nationell hotbild. Säkerhetspolisen, Stockholm 2009, s. 21.

heten så att polis, politiker, journalister och andra kan använda statistiken för pålitliga analyser och beslut. Detta gäller inte idag. Antalet anmälningar, även de som gått till åklagare, överskattar kraftigt bruket av riktiga skjutvapen. Om det antas att riktiga vapen användes i alla de fall där skjutvapnen ej återfanns (vilket innebär en överskattning) och de läggs samman med de fall som redovisas här utgör de ändå bara cirka 20% av alla anmälningarna och drygt 60% av de som enligt BRÅ gått till åtal.

Figur 1. Från anmälan till riktigt skjutvapen

Inledningsvis formulerades tre frågor av intresse för vapensamlare som denna studie hoppades kunna belysa:

1) *Finns det skillnader i brottsanvändningen mellan enskotts- och flerskottsvapen samt mellan enhandsvapen och tvåhandsvapen?*

Ja, enhandsvapen är betydligt vanligare än tvåhandsvapen. Bland enhandsvapnen är halvautomatiska pistoler, inte revolverar, de mest använda vapnen och bland tvåhandsvapnen är det hagelgevär. Endast en pistol för enkelskott påträffades, en startpistol av modell före 1900.

2) *Har skjutvapen som använts i brott stulits från vapensamlare?*

Nej, i inget fall var ett funnet vapen registrerat som samlarvapen. De få vapen för vilka det fanns licens var antingen sportskyttevapen (enhandsvapen) eller jaktgevär. Det stora flertalet vapen var illegala, d.v.s. det saknades tillstånd för att äga dem.

3) Är det rimligt, ur teknikhistorisk och brottslig synvinkel, att 1890 används i definitionen av ett licenspliktigt skjutvapen?

Studiens pekar på att det inte är rimligt. Endast fyra skjutvapen med modellår före 1900 återfinns i underlaget. Två av dem är att betrakta som attrapp respektive startpistol och ett tredje var en modern kopia av en 1800-talsrevolver avsedd för modern ammunition. Carl Gustaf gevär modell 1896 är det enda som återkommer i flera, om än få, brott.

Dessa fyra vapen utgör de undantag som bekräftar regeln: använda vapen har inte bara modellår efter 1900 utan de flesta efter 1945. Vapen för kantantänd ammunition förekommer endast i kaliber .22 och är relativt få. Sådan ammunition kan köpas över disk medan grövre kantantänd ammunition hör ihop med vapenmodeller före 1900. Exempel på sådana är Remington enskottspistoler och revolverar av typ single action. Sådana, liksom tvåhandsvapen av typ bygelrepeter och svenska armégevär modell Remington av vilka en del gjordes om till jaktgevär, lyser med sin frånvaro. Vad gäller annan använd ammunition är den i flera fall äldre, inte sällan militär, och torde därmed vara kommersiellt svåråtkomlig.

1890 är inget internationellt vedertaget skiljeår. I Kanada gäller tillverkning före 1898 och i USA före 1899. Australien använder år 1901 tillsammans med kommersiell tillgång på ammunition. I Storbritannien definieras de utifrån kommersiellt tillgänglig ammunition för vapen tillverkade före 1939. Ett skäl till valet av år i speciellt Kanada, USA och Australien kan vara utvecklingen av krut och ammunition. Från omkring 1870 kom gastäta patroner för svartkrut i allmänt bruk. Det dröjde till in på 1890-talet och i vissa fall längre innan vapen avsedda för det effektivare röksvaga krutet, uppfunnet 1886, helt tog över. Vapen gjorda för svartkrut bör ej användas med modern ammunition eftersom de då riskerar att sprängas. 1900 framstår mot denna bakgrund som ett logiskt gränsår.

Ytterligare stöd för gränsåret 1900 finns i listor som SKL lämnade 2000-2002 i samband med undersökningar av kulor och hylsor funna på brottsplatser. I dessa namnges vapenmodeller som ger likartade kulspår vid skjutning. Listorna avser t.ex. drygt 60 automatpistoler för centralantänd ammunition kaliber 7,65 mm Browning; 32 pistoler kaliber 9 mm Parabellum (P); samt 13 pistoler, åtta kulsprute-pistoler och tre revolverar i kaliber 9 mmP respektive .38 Special och .357 Magnum. Likaså menade SKL i samband med ett

mord, mot bakgrund av ammunitionsrester, att vapnet troligen var en Smith & Wesson m/39, m/3914, m/439, m/469, m/559, m/59, m/5903, m/5906, m/639, m/659, m/669, m/6906 eller m/915. Ingen av dessa uppräknings innehåller vapenmodeller före 1900.

Slutsatsen synes logisk: brottslingar önskar inte hur gamla vapen som helst men får ett äldre vapen när inga speciella önskemål uttrycks och så länge sådana finns tillgängliga. En fördel med dessa kan ur brottslig synvinkel vara att de kan vara svårare att spåra. En hypotes är dock att efterfrågan och användningen av modernare och effektivare vapen, d.v.s. grövre kaliber/större eldkraft, ökar i takt med hur erfaren gärningsmannen är och blir.

Det kan antas att sådana vapen kommer att dyka upp i Sverige efter att pågående militära konflikter i världen avslutas. *Det är i detta sammanhang värt att upprepa att vapensamlare inte utgör något problem i samband med vare sig förekomsten av illegala vapen eller brottslig användning av sådana.*

Det finns anledning att för samling diskutera möjligheten av att för licensvapen inte kräva något utöver förvaring i säkerhetsskåp för 1) enskottspistoler utan undantag, 2) alla skjutvapen i original med modellår före 1900, samt 3) revolverar och gevär med modellår före 1945.

Det finns anledning att för samling diskutera tillståndsbefrielse för 1) enskottspistoler utan undantag samt 2) alla skjutvapen med modellår före 1900.

Det bör med jämna mellanrum övervägas om gränsåret för ett antikt och tillståndsbefriat skjutvapen kan flyttas fram.

En alternativ hypotes är, om straffen för väpnade brott höjs och verkställs, att fler verklighetstroga oriktiga vapen kan komma att användas. Detta är inte orimligt eftersom skjutvapen mycket sällan avlossas vid bankrån och att straffet idag är lägre än för rån med riktigt skjutvapen. Verklighetstroga oriktiga vapen gör det svårt för bankpersonal och polis att med säkerhet definiera ett riktigt vapen enbart från bankvideon. Å andra sidan kan gärningsmän resonera som den gjorde som valde en riktig pistol för att den skulle ge 'rätt' resultat och inte misstas för just ett riktigt vapen. Hans avsikt var inte att avlossa något skott och han gjorde det inte heller.

Informationen om hur och var illegala vapen anskaffats är bristfällig. Det beror både på att gärningsmännen/de misstänkta sällan vill tala om det och att polisen inte borrar särskilt djupt för att söka svar. Kanske skulle det gå att komma längre om polisen visar samma beslutsamhet i denna fråga som i andra aspekter av brottet? Kanske kan RPS

och Tullverkets utredning om illegal vapeninförsel ge nya uppslag till att komma svaret på spåren. Men den utredningen gäller vapen som i framtiden passerar Sveriges gränser, inte skjutvapen som redan finns i landet.

I det sammanhanget kan det dessvärre antas att förhoppningarna på den märkning som från 2011 skall ske av vapen som förs in i Sverige inte kommer att infrias. Illegala vapen kommer fortsatt att komma in i Sverige utan att bli märkta. Märkningen på legala vapen som stjäls kan förstöras på samma sätt som tillverkningsnummer hittills slipats bort – om brottslingen ens gör sig detta besvär.

Samtidigt kvarstår märkningens negativa konsekvenser för vapensamlare. Varje ingrepp på ett vapen i originalskick utöver det som finns från tillverkaren är av ondo eftersom det förändrar vapnets utseende och minskar dess samlarvärde. EUs förslag om märkning gjorde i själva verket undantag för samlarvapen. Sveriges regering beslöt dock, och gick därmed emot t.ex. RPS, att även tillståndspliktiga skjutvapen som importerats i samlarsyfte skall märkas. Som denna studie visar, nämligen att varken vapensamlare eller vapen ur vapensamling förekommer i samband med brott, fanns det ingen reell anledning till detta annat än att vilja framstå som 'bäst i EU-klassen'. Det är det senaste exemplet på hur i övrigt lovvärda ansträngningar för att försöka försvåra och klara upp brott slår negativt mot vapensamlare utan att garantera en brottsförebyggande ambition.

Regeringen bör vid nästa ändring av vapenlagstiftningen bl.a. inkludera en ny definition av antika, tillståndsbefriade, skjutvapen enligt ovan samt undanta vapen för samling från märkningskravet.

BILAGA 1. Skjutvapen använda i samband med mord, dråp eller rån 2000-2010 med bildexempel

- *Automatkarbiner* (militära kaliber 7,62 mm): Ak4, svensk tillverkning; Ak47 Kalashnikov av olika tillverkning, *se bild 1*.
- *Gevär avsågat*: Carl Gustaf/Mausers m/96 kaliber 6,5 mm, urspr. militärt vapen omgjort för jakt.
- *Gevär för jakt*: Avere kaliber 7,62 mm (Österrike);

Carl Gustaf/Mausers m/96 kaliber 6,5 mm; Ceska Zbrojovka m/452-2E ZKM kaliber 5,6 mm; Husqvarna kaliber 9,3 mm; Ruger kaliber 7,65 mm.

- *Hagelgevär avsågade*: AYA Kosmos (spanskt), enpipigt kaliber 20; belgiskt kaliber 16; Erbi (Spanien) kaliber 12; Harrington & Richardson (USA) kaliber 12; Husqvarna m/310 AS kaliber 12; Husqvarna SB kaliber 12; Sauer & Sohn kaliber 12; spanskt kaliber 12.
- *Hagelgevär för jakt* (alla i kaliber 12): Benelli modell Super 90; Beretta m/S685; Brnogevär; Ernst Thälmannwerk Suhl; Fabriques d'armes unies de Liege, Belgien; Francarm; Hungaria; Lincoln; Marocchi; Savage 24V.

- *Kulsprutepistoler* (militära kaliber 9 mm): iransk MP5; Scorpion m/61 (tjeckisk), *se bild 2*; Sten gun Mk II och Mk III, brittiska; svensk m/45.
- *Automatpistoler*: Astra 300 kaliber 7,65, spansk, användes av tyska armén 1942-44; Beretta kaliber 5,6 mm och 9 mm; Ceska Zbrojovka (CZ, Brno eller Vz) kaliber 6,35 mm och kaliber 9 mm, tjeckiskt; Crevena Zastava kaliber 7,65 mm och kaliber 9 mm; Colt Combat Commander 9 mm; Colt m/1914 anv. av norska försvaret kaliber .45; Dreyse m/07 kaliber 7,65 mm; Focchi kaliber 5,6 mm, för sportskytte; FN m/1910 kaliber 7,65 mm, *se bild 3*; FN m/1935 High Power kaliber 9 mm; Glock m/17 kaliber 9 mm; High Standard Supermatic Trophy m/107 kaliber 5,6 mm, för sportskytte; HS kaliber 9 mm (Kroatien); Husqvarna m/07 kaliber 9 mm; Makarov kaliber 9 mm; Mauser P08 (Luger, Parabellum) m/34 kaliber 9 mm, tysk; M57 kaliber 7,62 mm Tokarev; Norinco NZ-75 kaliber 9 mm, kinesisk; Ruger P89 kaliber 9 mm; Sauer & Sohn m/1913 kaliber 6,35 mm; Star Lancer kaliber 5,6 mm (Spanien); Star Super kaliber 9 mm (spansk); Taurus PT-92 AFC kaliber 9 mm, brasiliansk; Taurus PT-111 kaliber 9 mm; Walther PPK-L kaliber 7,65 mm; Walther P-38 kaliber 9 mm.
- *Revolvrar*: Arminius HW3 (Tyskland) kaliber .32; belgisk kaliber 7,65 mm; Smith & Wesson kaliber 9 mm, *se bild 4*; Smith & Wesson Victory kaliber 9 mm (.38 S&W, anv. av Storbritannien både hemma och utomlands); Taurus kaliber 9

mm; Zastava (Jugoslavien) kaliber 9 mm.

BILAGA 2. Exempel på olagliga skjutvapen tagna i beslag i samband med brott ovan.

Automatkarbiner (militära kaliber 7,62 mm): Ak4; Ak47 (Kalashnikov).

Gevär för jakt: Husqvarna kaliber 9,3x62; Ruger M77 kaliber 7,62.

Hagelgevär avsågade (kaliber 12): BSW, östtysk; MAR, Italien; A. V. Munccini, Acciaio Breda B4; Husqvarna m/20; Remo, tysk; Simson Suhl.

Kulsprutepistoler (militära): Cervena Zastava m/70 kaliber 7,65 mm; MGV-176 kaliber 5,6 mm, slovensk; MP5 kaliber 9 mm; Scorpion kaliber 7,65 mm; STAR modell Z-84 (Spanien) kaliber 9 mm; svenska m/37, m/39, m/45B, kaliber 9 mm.

Automatpistoler: Browning R78 kaliber 7,65 mm; Crevena Zastava kaliber 9 mm; CZ75 kaliber 9 mm; FN m/1910 och m/1922, båda kaliber 7,65 mm; M57 kaliber 7,62x25 mm Tokarev (jugoslavisk kopia av T-33 Tokarev Tula); Makarov kaliber 9 mm; Mauser m/1910 kaliber 6,35; Norinco NP28 (kinesisk kopia av Colt m/1911) kaliber 9 mm; Rheinmetall kaliber 7,65; Ruger Mark 2 kaliber 5,6 mm; Smith & Wesson m/59 kaliber 9 mm; Walther PPS kaliber 9 mm; Vojna Radionica R28, kaliber 7,62 mm Tokarev (liknar jugoslavisk M57) kaliber 7,62 mm.

Pistol annan: pennpistol kaliber 5,6 mm; elpistol.

Revolvrar: Colt Army Special kaliber .38 patentår 1884/1900/1905; Smith & Wesson kaliber 9 mm.